

Posudek bakalářské práce:

**Pavel Zbihlejš, Národní jednota severočeská ve Varnsdorfu, FHS UK 2022, 49 str.**

Téma práce Pavla Zbihleje je jistě relevantní: Národní jednota severočeská (NJS) byla významným spolkovým fenoménem primárně národně politické, sekundárně kulturní a vzdělávací povahy, a to zejména, nikoliv však pouze ve čtvrtstoletí před I. světovou válkou. Je zajímavé, že soustředěná badatelská pozornost je NJS věnována až v posledních deseti letech. (Práce Rašková 2016, Fischerová 2017 však autor nezná).

Předložená práce je po krátkém úvodu strukturována do dvou větších, dále podrobně členěných kapitol. Po závěru následuje seznam použité literatury, archivních pramenů, periodik a internetových zdrojů.

Je škoda, že autor nezačal inventurou stávající literatury tématu a jejím kritickým přezkoumáním či rozčleněním. A že si vlastně nepoložil žádné originální výzkumné otázky. Zůstal na úrovni kompilace. Prvá velká kapitola je zaměřena na NJS v českých zemích a její vývoj od založení do jejího zániku po II. světové válce. Tematizován je tu i tisk NJS, vztah k dalším národně orientovaným spolkům, jejím investičním a podpůrným programům.

Druhá velká kapitola je regionální – autor se v ní obírá Varnsdorfem a NJS v tomto severočeském městě. Autor nejprve čtenáře seznamuje s historií Varnsdorfu, jeho průmyslovými podniky a spolkovým životem, poté přechází k NJS a jejímu vývoji v tomto městě. Autorovi je třeba připomenout, že (českou) menšinu nelze relevantně zkoumat bez pohledu na (německou) většinu. Podíl národně české populace ve Varnsdorfu, městě o 13 000 (1868) až 23 000 (1910) obyvateli byl dlouho zanedbatelný, až před rokem 1914 dosáhl asi 5%. To samo o osobě drasticky limitovalo možnosti uplatnění českých obyvatel města.

Zbihlejš poté rekonstruuje vývoj NJS ve Varnsdorfu, připomíná historii Českého domu a sleduje proměny členské základny NJS v tomto městě. Škoda, že větší pozornost než pouhá zmínka nebyla věnována „dámskému odboru“ NJS ve Varnsdorfu, působícímu v letech 1911-1914.

Problémem předložené práce je její chaotičnost (její nezkorigovanost a strašlivou jazykovou a pravopisnou úroveň nechme stranou, ač kupříkladu shodu podmětu s přísudkem by bakaláři FHS již měli ovládat...). Autor bohužel nezvládl svůj výklad systematizovat a nedokázal hierarchizovat klíčové a podružné informace. Je trapné psát to v posudku, ale kdyby Zbihlejš alespoň nahlédl do wikipedie (*O tempora, o mores, Quo usque tandem abutere, Catilina, patientiam nostram?!*), dokázal by snad svůj výklad o vývoji celozemské NJS strukturovat přinejmenším o něco srozumitelněji. Toto je chaos.

Problémem druhé, varnsdorfské, části práce, je bezmyšlenkové ad hoc přejímání pro téma irelevantních informací z literatury, kterou autor nadto (v důsledku chaosu?) nevyčerpal v celé její nabízející se šíři. Nezná např. Fialovy stručné dějiny Varnsdorfu z r. 1993, pod Palmeho *Varnsdorf a jeho historické pamětihodnosti (1999)* spojil jak muzejní edici knihy autora, skonavšího již před povýšením Varnsdorfu na město, tak návazný, moderní svazek, obsahově jdoucí od roku 1850 dále (Kavanová a kol. 2000). Nezná ani Almanachy k povýšení Varnsdorfu na město z let 1998 a 2008. Soupis literatury není řazen abecedně, takže tam např. Palmeho kniha tam přichází dvakrát...

V důsledku své „namátkové faktografie“ pak autor ani není schopen vysvětlit, jaký statut měl Varnsdorf před svým formálním „povýšením na město“ roku 1868. Jako o městě o něm přitom literatura hovoří již pro 20. léta 19. století. Spolky (!) se na této vesnici nazývaly „měšťanské“ dokonce již od konce 18. stol. A bylo by též těžko představitelné, že by Rakousko roku 1849 zřídilo okresní soud na vesnici. Statut obce a jeho proměny by proto bylo by užitečné objasnit při obhajobě.

Náčrt vývoje NJS ve Varnsdorfu, autorem opřený o dějiny Strabachova hostince, resp. posléze Českého nebo též Národního domu, práce ovšem nakonec přináší. Níže podepsaný se však omlouvá, že ne vždy chápe autorovou argumentaci: „V roce 1910 při sčítání lidu se Němci snažili bránit agitaci českých spolků, aby se k české národnosti přihlásilo co nejméně Čechů žijících ve Varnsdorfu“ (s. 32) Co tím, prosím pěkně, ti Češi sledovali??? Ale nebylo by správné redukovat Zbihlejevou práci jen na soubor obskurních a nesmyslně formulovaných vět. Za pochvalu stojí již skutečnost, že autor navštívil NA Praha a zkusil v něm bádát.

Jako celek hodnotím práci jako dobrou. Je to škoda, myslím, že autor by měl na více.